

TAKI KARA
Adi Na Anyari Ko

MAKUNDRA NA KPIYE LO
NYADRU NA ɲUN NAGA KONUNI NA

JOYCE MEYER

#1 NEW YORK TIMES

BESTSELLING AUTHOR

TAKI KARA ADI NA ANYARI KO

JOYCE MEYER

KULIA NAGA 'I'INA BUKUDE KATANI KINE

Kpiya na kulia	1
1. ɲ un anyari 'do	3
2. Na ɲona alo'bu i romoki?	9
3. Nyadruna ina tumarate	17
4. Nyadru, Yenona 'beri ku Rugo	23
5. Lake naga ikuze kata	29
6. Nyadruna yeɲadru su kaɲo yu	33
7. Nyadruna ɲ un ina itotowusu do	39

***Taki Kara adi
na anyari ko***

Kpiya na kulia

Na arugo adi ɲo laga ɲutulu nyadru i langu na kudenjo girilo a kpiye lo nyadru na ɲun naga Kasiko ni ɲutu gele gele ina.

Na arugo adi ina kurundro de nyena gbo amuko i kina sakaye lo tige naga ti karukoni lo lirani kunye ina. Ani nyadru adi kuyi gbo'dini ku dendra na yolo ku kuwe i kina nyadru nan ɲun ina ni: Yi nyadru kpiye lo nyadruna lepena kaya teilikoni. Yuka nakiyena Ka'delo naga titiki yi, 'Bo lepe ikondra de kuyi laga amagu iki na nyadru nan ɲun ina, imedra na ina nyadru na ɲun de kaya tuzoru lepe katani, 'do igayu na ilo kpiye de ikata na wuresi ti ɲun kine 'do imagu kata.

Irugo naga adi ɲun anyari kana giri druga Sunyundri Yesu ituwa kutoro na ɲutu gele gele ina a kulia naga padedenja, Bo irugo naga adi ɲun anyari do koru druga sunyundri Yesu ituwa ku lemi lolu do kadelo kodro kudo lo gbo a ɲutu gele 'du ika kini ina naga igboda anago koru.

Ibo na kiɲazi rodri naga mana gbo'dini a karukoni laga a'belenjo iteili ina, na aku kurundro nyadru na ɲun ina. ɲun ku'busa nabu nanye ina a kpekindra na ku kiko lo Yuka Nakiyenalo, nyadru nanye naga kuwenina a

ɲutu ɲutu. Lu kpiye lo kpeki na lude a towusu tuzoru niyona giri 'do ku woro niyo naga seku Lepe ina.

Na aru adi kulia na ikeni do i ina buku de kine iɲaɲa konye kolukilo 'do i kurundro na nyadru na ɲun ina. Na aru adi lepe itikindra do mago naludu na riyeni ilo kpiye de a lolu lepe. Na ma'yu do ikendra na ina bukude ku mada, iyakiza na lepe i togu nado igazu, 'do imagu i kina wuresi ku yolesi na iriyo do ikoropo naga boni kine.

Na tikindra ina buku de ku toyonɔ na'beri, ku naga mana dendri adi 'bakana ɲun na a ɲo kana, 'do naga adi kpiye ku kurundro naga mana dendrini kulie lo ɲun ilona gbode ku ediyo lo lepelo kadelo.

TEGELE 1

ḡun anyari do

“Bo ḡun anyari ḡutulu laga ikani kilo koru, kwade lepe atikindra ḡiro lonye laga lo yuḡe gelelo, adi ḡutu gele gele laga lo rugo lepelo ka’bi ku karaki, ‘bo ma gbo’da ku ru naga ani lengana.” YOANE 3:16.

ḡun nyadru ‘ba, kwade lepe a’dela kindra yi i gboda a ḡazi kanye. Lepe ani nyadru yi ikondra be u ‘uweta: Lepe nyadru kuyi kone be ḡazi kanye lalaliya ku nawate. Lepe, nyadru adi kuyi yene beri kunye toke ‘beri kunye, nyare lepe, ‘do ma lepe nyanyariyi. Lepe nyadru adi kuyi lite ‘beri ku nye ‘do imagu na lepe ku yonḡesi kaya kine. Lepe nyadru gboda ku towori kuyi gele gele.

Wozi nikana ayoloro Yoane 3:16 ina ku mete naga a nawala koru. “Gbode a’diri na adeni adi Yesu a tuwa ku lemi lo ina kade”, yi tazu adi ‘bo “nakade” ani gbo’da ḡona a tozore na ḡutulu laga ma Yesu tuwani ku lemi lasikoloni. Lepe tuwa ku lemi lo ḡutu gele gele. Lepe tuwa ku lemi lolu.!

Kodro kido lo gbo ado ka’delo i ina kade kini, kedri kodro Lepe itoki ku do ‘du. Kedri kodro luḡuliyo laga ma lepe laḡadri katani kilo igbo’da ku lemi lolu. **ḡun**

anyari do koru lepe anyari do ku nyadru naga ani lengana (Mete YEREMIYA 31:3).

I luṅa gele kuwe woke naga ku “motoka”ina **ṅun** atakindra na “Joyce, do naga alonṅu’du lo koyita liyo” mirikulo druga nyoṅundra mugu druga kulia adi “anabu, ‘bo inade ani gbo’da a ‘du’dungu ya? Do yozu adi do aṅa? Kwade na druga yozu adi, kapo, ka’bina ku yoyo beti nude.

Itrimundra nika naga adi yi ka’de, ‘do naga adi yi gbo ku ‘doketa ka’de ka’de laga a zanjeta, ‘do ku tobulokina tikindra yi igira iyozu nika naga a ṅutu ṅutuna. Bo to’dirina naga adi yi giri gele gele liraki a beri, a gbiya ka’de ka’de ku monye likalo. **ṅun** nyadru ṅo laga ka’de ka’de, ‘bo kabi yi ku yoyo naga adi yi atiyaṅa ku le’de ṅo kugbo yi ani gbo’da drodrogole be ku’de ṅutulu laga mayi dendri kiloni.

Ku na gbo iyo’yu iki na kulia na taki **ṅun** na kuwe teilini kine, Na amedra kodudo na ṅiro ‘diye ti nu alira ikadi druma naga a togbore naga a surokini konye ti kade lo nyenyeyi kilona ilaga yu. Lepe apoki i gbuluzu nako druga tu ku nyoṅundra laga a puru alo’bu koru ku lepe i konyeni ilo. Na akuru adi kulie lo **ṅun** laga kuwenilo kpeza adi na lepe logbo a lu koyita lo kedini laga a lo’bu koru lude ku lepeni. Na lo gbo a ka’desa lude. Kunude ani puru a kulia naga soso, ‘bo mete naga adi **ṅun** medra yi gele gele ku lu buside. Ani gbo’da naga adi lepe ilo tazu adi do laga alokiye lokiye ka’de loni ti ku’de kilo ṅulutu ani kpele deni. Lepe ilo kulia

adi yi giri a ka'desa. Inade ina ikulielo katani, 'bo lo kulie de alika yi giri gele gele. Do lo gbo a loṅu'du lo koyita lo **ḡun** ilo.

Ibaṅe ḡani na aku ru kulie laga ma **ḡun** modri tru kokindrina ilo ku lemi laga na apuru beti ḡutu laga aṅeraki kulia inaga mana yozini adi na ani Kpele iluṅu alo'bulo'bu tro ina. Ibo na luṅa mure na druga ku ḡazu Bibilia niona medrini (Sauma 17:8,) 'bo lu kulie de druga gbuluzu na ikonye ikonye. "Tina be loṅu'du lo koyita lolu: 'Danena konu tilimo na kopukona katani." Na a kulia adi "Wawa'o! adiri lude ḡolo **ḡun**. Nalo gbo aloṅudu lo koyita lo **ḡun** ilo. Kine kulia de atikindra na yinga mugu ka'de sa mu baṅesi kunalo yo'y'u kulia ḡani kinena. Do adeni naga adi **ḡun** nyadru adi kido yiṅe mugu a ḡolaga a ka'desa, ku gbore laga ki, lo'bu koru ku alo nyanyara ina ya? ḡutu kilo gbu gbigbiye nyarana kase teilikoni. **ḡun** agbezayi de 'do. ḡutulu rodri rugo adi **ḡun** a nyari kana 'do naga adi lepe anyari Yesu,'bo anago koru kasikoni i rugo naga adi **ḡun** anyari se gele gele ina. Ti kulielo togo'yu adi **ḡun** anyari loṅutu drodrogole be naga ma Lepe nyadrini Yesu ina. "Bo monyelo anyari ḡirolu, Lepe ilo kpekindra liyo ḡo giri lo konu nye kilo,'bo lepe ilo kpekindra liyo kulia na langu kinede kine, mata ku rambi 'beri busa" Yoane 5:20.

ḡun tazu nide adi "Na ilo kondra kine kulia naga a drumala kinede giri ku kiko laga ku Yesu katalo 'bo 'do ikondra na kulia ku'de naga na ilangu kinede ku Yesu katani, gbode mata rambini 'beri busa". **ḡun** nyadru

konakindra yi kulia naga a zaŋeta ku ikonakindra na yi konesi naga adrumala na tikindra yi nyola ku lominye.

Yi kekendra kine wureside, 'bo mu luŋa yi yaŋi ku kulia naga ma **ŋun** nyadri kondra a gboda kayani ka'deloni 'bo kaya katani lepe kine. Lepe nyadru kuyi mete konesi drumala naga nye a konu ku kiko laga ku Yesu katalo, gbode mayi rugi adi lepe 'do nyadru kondra na konesi drumala ku kiko laga kaya katalo. "ŋutu laga lo rugo na ilo i kokonu kitazi naga mana kondri kine, bo lepe ikokondra kitazi naga na ilangu kinede, igbonaga na lu utu ku monyelo yu ina." Yoane 14:12.

ŋun konakindra ŋutu kilo kuliata rodri mu luŋa igbonaga lepe anyari ko koru ina, 'bo kpe ko ani bonga ŋolo konu lepe kilo tro ko ani rugo ŋolo konu lepe kilo 'do. Mu luŋa laga ma kolona lipundri ilo lepe lupundro ku lemi lolu ku liyoŋa itro. Koturo kine 'buludra ku gbeti kase naga ka'de ka'de kine i tonyolazu nayi. Ka naga ma **ŋun** gbekindri yi ina ana'buna'bu koru. Lepe a piri nika naga asakaye ku anyoleta. Suluwe gelena kulia adi **ŋun** atikindra ŋutulo igboda a mata drugatakindra lepe iyakiza na tokorine naga ikani ina itokitakindri na **ŋun** ku ŋutulu itro.

Kugbo kudulo lo yeŋundra Kanye za'be katani, lepe ziki do, kugbo luru lo poondra lepe poondra de 'do ku lemi lolu. Mukuzi kolu laga modo 'dumadri iworoni kilo **ŋun** lo tikindra kukuzu ŋani. Lepe mu luŋa gbo ku konye gboŋa iridra na do.

Nyok 7:9 kulia adi “kwade deneta adi Mata **ɲun** lasulo a **ɲun** lo to’diri lo ‘deba tomore nanyena ku nyadru nanye naga mgbaana tri, yeɲadru mu yuɲeto ti ɲutulu rodri lo nyari nye kilo, kulo sobu kukuzuki Kanye kine itro kilo.”

Nyadru na lepe naga kayanina ana Paratra paratra ‘do ‘bakana ri’diki. Wozi nikana yozu adi **ɲun** gbo’di akanya ku konesi naro kaya kine ku liyanesi kaya kine itro ‘bo, ani gbo’da de uye, ‘bo ‘do do ani romoki wiliza **ɲun** ipazu nado. Nyadru na ani gbo’da a ɲolaga **ɲun** kokondrani, **ɲun** lepe ku mugu laga a nyadruna.

Kudo ilo yozu adi nonuna toro naga ‘botosa ani zukuni naga **ɲun** nyadrini do uye, do a ‘bureni. Drili ‘bayi naga a nagulu sa naga **ɲun** nyobuloni yengini katayu ibilundra na do kaɲoni ni. Lepe gbo ku pete lo teyiteni do ibo. Lepe agbo’da, ipitokindro do torozi konu kine ka’delo kido piza lepe ku to’diri ni, lepe iboɲo torozi ɲani kine kaɲo druga teladru ko pazo kudo bena gbodini tupazo nasi weliki seku welika ina, Saum 103:10-14.

Do roromoki tazu adi “na a rukundro Yesu kuwe teilini ‘bo’do na a anyari lio.” ‘Bona ilo piza do adi do a ru gbada naga adi **ɲun** nyanyari do na ya?

Nyadru na **ɲun** na Paratra Paratra naga ‘ba ri ‘diki ina a kulie laga pa’de’de, ‘bo derengi ti kulie ɲanilo nyelo gbo amuko naga ti lepe togbidiki konu tuzoru katani gbode modo kurundri kuliata giri kine busa. Na aru

naga adi inade nyena gbo a suluwe kaya tuzoruni.

Kulia 'baya kido ragalakindra mugu i zuzumbu ku iga'yu na bo na kuliata na konu **ɲun** kine kido akuru naga adi **ɲun** anyari do 'bakana gboreni, woro nonu naga seku lepena igboda'ba rezema konuni. Yi makundra ku **ɲun** yu ku rugo, 'bo kpe, rugona kita ku nyadru Galatia 5:6. Kwade, kuyi laga aku makundra nyadru na **ɲun** ina akayo, yi nyobulo makundra na le'de ɲo tro.

Nyadru na **ɲun** ina 'do tikindra yi si'da 'bakana yukuwe (1Yoane 4:18), inade nyena gbo a ɲolo tikindra lojutu isaka ku nyola ku lominye itorumbo na gbiyeri lo isakani lojutu molu i dute na banena lu. Do roromoki makakindra mugu ina nyadru de ya? Ani gboda totogboreni; do ani romoki gborundro ku konesi konu na'bu kineni. ɲo laga do kokonulo imakundra, imakudra 'do imakundra.

TEGELE 2

NA **ŋ**ONA ALO'BU IROMOKI YA?

“Yendru na kulia naga **ŋ**eroyu kine tikindra yi igboda ‘ba yukuwe igbonaga **ŋ**un atozodru nyadru nanyena kaya teilikoni ku Yuka Nakiye naga ma lepe tikindri yina na ka’delo. Iluŋa laga mayi gbodini’ba teriŋi lu (‘bakana riŋi naga yi logini ‘beri aberi), Kristo a tuwa ipiri na **ŋ**utulu laga ani kuga **ŋ**un kilo i luŋa lo gelu **ŋ**un lu. ‘Dibani kodro kugbo kulia ti le’de**ŋ**utu kine naga soso kpe, riye na **ŋ**utu laga lo ituwa ku lepe ipiri ni lo igbo’da a riŋi, **ŋ**ona le’de **ŋ**utu kata lo romoki i togo’yu na teili i tuwa ku **ŋ**utu lo’bulo ipiri ni. ‘Bo **ŋ**un akpekindra yi nyadru nanyena igbonaga kazu mayi gbo’dini inga ku torozina kpe Kristo (Mesiya laga a ‘bukokini wele ku lepe ikuweni ilo) a tuwa kaya pirini.

Kwade kunaga mayi tinade kenani mgba (a**ŋ**utu laga a lake i**ŋ**erana kuliana, akena ‘ba kulia, ‘bo ‘do laga aye**ŋ**undra a maratezi ti **ŋ**un kilo kilo) ku tuwa na lepena ina, a languna lepe iriritundro yi i**ŋ**oma na **ŋ**un ina katani. ‘Bo kugbo yi kazu a mero ti **ŋ**un, Lepe a tomodra yi a worisi Kanye kutuwa na **ŋ**iro lonyelona. ‘Bo tinade kugbo yi laga a worisi ti **ŋ**un kilo, alanguna yi iririte (mu luŋa gele gele i teriŋi na torona ku ru naga ma Kristo **ŋ**ini zoru) ituwa katanina Rom 5:5-10.

Wozi nikana roromoki rugo adi **ɲun** nyanyari yi kugbo naga yi ani saka a buriya buriya. Wozi na ɲutu kilo aku nyari 'beri tro, kuwade ko druga ɲedra kase teilikoni adi **ɲun** ani romoki nyola kuse uye. 'Bo ti naga Bibiliana tazu adi "ɲutulo a inyo laga modo rambini kulia ti lepe kine ya?" Sauma 8:4. Yi ɲonika a ɲutulu laga ma **ɲun** gbezi kilo, 'bo lepe nyadru yi igbonaga lepe anyari yi, Lepe laga a nyadrana (1 Yoane 4:16). **ɲun** nyadru igbonaga lepe nyadru de!

Lepe anyari do, 'bo 'do do ka'desa. Inade kpeza adi do gbo ku tuka'de ku kapa lo gbe **ɲun** kilo. Ani nyara adi kudo gbo'di drodrogole be na 'bo 'do ani zuki naga adi kuna gbo'di beti do. 'Bo 'do do igboda ku luɲuli kugbo do yakiza baɲe nonuna itozosi na mugu ku ku'de ɲutulu kugbo i kondra na lo'bure 'bure kasiko. Kinede giri tikindra mirikulo kiko lo itakindri do adi do akuzuki alo'bu tro. To'dirina naga adi ku **ɲun** ni na ani nyara adi kido gbodi "alobu anze" deni. "Yesu aromoki "alobu azo "konu piri ni. Lepe a ropu torozi konu kine, druga a'dumara riɲe laga kodro lo i riɲani dolo Kanye ki.

Bibiliana kulia adi kugbo lepe laga anyari do koru tozo itoki na lepe konu pirini de, Lepeɲa inya nyari do gbada ibo na kenani do mgba ku rima ti lepe kinena ya (Roma 5:8-9)? Adiri adiri lepe a nyari do koru imugo na lianɲesi konu kine 'do i ridra nado ku i toke'ya na do ikulia naro kine katani giri.

Kpiye ma ilo laga mana yo'yi adi **ɲun** medra liyanɲesi kaya kine adidinyo ya ina. Inga rame ɲiɲo natri na

kinjazi musala kuba inmani naga nu muluᅇa igbuluzu na ᅇote kanye kondra na kitazi kanye ti 'ba kine, Lepe anyari ᅇote koru, druga dumundra piyo ituru'bute kata, ku bongola naga a kekenyiza druga lupodrini i kadi koᅇoyu druga zezeza gbeti naga a wuwuroyi iderisa (kpi'dire) muguyu kine kaᅇo. Druga ina ᅇiro de tu ku 'dumundra bongo na ᅇote naga ana'bu na'bu naga a siyeta ina druga ku sezi derisa (kpidire) naga manye lalazi ina. Na ᅇiro de druga woku ku ᅇote ni ta kindri lepe adi "mama, mama, na alala (derisa) kpi'dire nonuna. Na akonaki do kita naga ana'bu koru. Na a nyari do, mama."

ᅇote naga a kanyare nude druga pudra lepe adi do a kondra kita naga a na'bu koru. Iyete ku logu nana. Wuleᅇa gele ibo naga ina ᅇirode agenadru mugu ibiro imerete, ᅇote druga tu ku seza piri naga ma lepe 'odri ina. Ibo ᅇani ᅇote druga kunyadru tore adi boni ti lepe makema loko ma lepe tugulukini kondra naga soso beti na nyarani ina.

Ilode a ᅇo laga ma **ᅇ**un konaki yi ilo. Lepe lo tikindra kuliata giri ti yeᅇundri anabu kugbo yi laga anyari lepe 'do a lueᅇe be na gbodini lemi lo lepelona (Rom.8:28). Kugbo do ilo ikondra konesi na'bu naga do zuzuki kondra kine, ilode aᅇo lo nyari **ᅇ**un konuni ilo. Lepe iroromoki, 'bo 'do lepe ilolo do i'durodru ᅇero yu kugbo do ilo utu ᅇero iga'yu na lepe. Lepe itowusu do ku gbetita nanye na ᅇiyu i mo'yu katana i mo'yu kata. (2 kor.3:18).

“Beti naga ma n̄utu lo sunyu **n̄un** ilo tazi kulia ti **n̄un** kinena (Laiza kulie lo **n̄un** lepe) **n̄un** agbo’da tikindra lepe Yuka nanyena be n̄olo momorokini ‘bo ‘doke lo tiki **n̄un** ku Yuka nanyenalo ‘ba teme (more). Monyelo anyari n̄irolo, ‘bo lepe atiki kuliata kine giri ku lepe ikenini (Yoa. 3:34-35).

Luna le’de gele kuwe gazu ikina ina tegele de, na a luluzo ku nyola kunaga mana trimundri adi **n̄un** ani tikindra yi Yuka nanye ina ku more ni ina. Lepe ani tikindra yi a inana kuba a inunu deni. Lepe a’doke, ‘bo ‘do roromoki kondra ilangu na n̄o giri laga modo magi, yo’yi ku rambi kilo (Efe 3:20).

Ibuku na Nyok 7:6-7 **n̄un**, Kulia adi” ‘bo ta azuru lo MATA, **n̄un** lasu ilo, ‘bo MATA **n̄un** lasulo agelundra ta igboda a zuru lonye lepe idridriji na zuro giri laga ikani kilo. Agbo’da ku naga adi ta laga alangu ku’de kilo zuroni inaga ma lepe ‘de lakindri teili kasu kinina ni ‘bo ta azuru laga ‘baziṅa izuro kilo giri katani”.

Kine de a kulia na nyanyolaniki. **n̄un** adi “Na agbirundra do, ‘bona atakindra do adi do a lokiye. Na atakindra do adi do ka’desa. Na anyumumundro do agbo’da ku ‘bu’busi kuwa ku konesi na’buni, ‘bo kunaga na anyari dona.” Do adeni n̄o laga **n̄un** nyadru kudo koneko indikinilo ya? Lepe nyadru kudo rukeru nyadru nanyena. Kole tataazu na kuliata konu naro kine; agbo’da kulia ta konu kine anaga inga **n̄un** zazangini ni. Lepe adeni kulia konu kine ‘bero, ku lili’ayaṅa nonuna ibane naga ma lepe mutukundri do

igbo'da a worisi seku nye nu.

Kulia nago naga a drumala koru kuyi kine naga adi wozi nikana yi a'biye ku nyadru na 'beri. Yi aku ru adi **n**un anyari yi kuba adi ntu le'de roromoki nyadru yi ku ilo busi de ina. Yi yozu adi mako romoki kondra de adidinyo na laga a 'odra mugu ku wodo'do ilode! Kudo rugo konu teilini adi laga do a katoronyani laga' 'botosa gbode 'do kulia na ikonudo kine igbo'da anaro 'boto 'boto. Do nyobulo 'biludru na mugu ki njiyoro iyole lolu laga mo do gbuluzi mugu konu teili katanilo. Kazu kulie druma laga lo moga muga kunalo naga adi na aku nyari mugu, 'bo na akokoro wozi na baje niyona imodru na towudra na mugu igbo'da beti naga mana yo'ini kodro kuna gbodi de ina. Na arambu adi na a kulia sa, kwade na amodru yiya tali. Kuwe yiya naga talina, na druga yinga beleso na teili ku dure na koro, 'bo ntu kilo druga nyadru dendra gbandra naga na yiya tali. Na druga yo'yu kuwe teili ni adi, 'bo kazu ta adi kutu niyona a nawala. Kolokita na kade! na ilo modru yiya naga tali.

Na nyobulo tazu kugbo nona na a sakaki ku ilo gbiyeri laga mana kebi ilode ku kinazi muda yana, 'bo kutu niyona nu utu nro irutokindro nana kulia. Wozi na ntulu laga lo kulia koru kilo zondra wate naga a mundimundi. Inade kpeza kutu nonu naga nawalana 'do'do: 'Bo laga mirikulo ti lu utu nro i teiyikindro na do kulia nani. Lepe modru ku teriji itudra na do modo yingi mugu adi do a katoronyani 'do inerakindra na do kulia.

ɲun nyadru adi kudo gbo'dini a ɲutu laga a laka inɛrana kuliana katani: 'Bo nyadru kudo gbo'dini ku rugo 'bo 'do ku kuwe logo irumbini na kuwe gboɲa ina. Do adeni naga adi rope le'de 'baya kugbo togulu nonu na toro naga modo rambini konu teili ni ina zuzuki roba na toro ne'de naga do a konu ina kuwa naga do ikokonu na ya? Irugo naga adi **ɲun** anyari do ti rumbi do a konu ku'de kulia naro ina roromoki gboda a riɲi koru.

Laga kasosoyini lo kulialo lutu ɲero i tudra na do, ku yoyolozu naga adi laga do a katoronyani laga arodru. Lepe kulia adi "bo mete do akonu ne'de toro inade tinaɲade." Do rambu adi do aɲa? **ɲun** aka 'boriza doni: kodro kudo laga a kondra a lo'bu ilangu ki'do. Do gbodi nyobuloni 'dutukindro na le'de ɲutu bo nonunu na kuliana. **ɲun** nyobulo yakiza na do. Lepe aka teitokindro do maguzi konu kine ni. Do nyobulo kondra na le'deɲo laga alo'bu tro".

Inade abaje na ɲini do ki ku kuwe logo itazu naga adi. "Monye liyo, na akodra toro 'bo na ma'yu do ipitokindro nana. Na kulia ku to'diri kuwe teilini adi na magu pitoki konuni". Teitoki mirikulo. Teyiyiki lepe adi Yesu aropu toro nonuna azo: 'Do naga adi do a pitoki torozi konu kine do gbo'di a lake ikulia naro kine katani ku inɛra na kulia na katani itro. Tinade uti ɲero ku nyolana konu tuzoru katani. Ruke **ɲun**, bula gbo'dini a 'boriye inutu ku'de kiloni.

'Bo do benye ilo yozu konu teilini adi, 'bo nalu tu ɲero ikonadru na kuliata ti tumalia nagele kinede. Na kazu 'do gbo ku ina yoyolozu de tozo ibanɛ naga mana ku tolidri gbo'da naga beti ɲutu laga a ɲeraki kulia ku lemi lo kulia ɲani kinena. Kudo ako yinga na mugu adi do aɲeraki kulia azo ku torozi konu kine, inade i lolo do igoza na do ikondra na toro ɲani na 'do.

Torona ku ɲeraki na kuliana totongu 'do riri'di do, tozo itikindra na do iyinga na mugu be ɲutu laga aku laka. Tikindra do gbo ku tomunye druga tikindra do 'doro itoro kata wuleɲa. Nyadru ɲutu laga ku kuwe logo imakundra na 'doke lo ɲun lo pitono ilo, ma lepe ani ɲeraki kulia. Nyadru kudo kitani irugo kata modo pazi gbugbuledra na mugu itoro kata. Mirikulo ikulia adi, "Do aka yinga mugu aloro ku kulia ɲani kineni ya? Gbandra, nyadru kodro yiɲe yi mugu aloro ku banɛ naɲutru. Kunude a'diri a kulia naro naga na konu do kine." Kulia naga do romoki tazu kine naga adi 'baya, na ani gbo'da de. Na ani iyinga mugu aloro ku kulia ɲani kine tro". Banɛ naga a kayo na suluzi do kine kuliadena igbogbo'da anago ɲa, 'bo ibo ɲanina iyeyɛɲundra pa'de'de.

Ibuku na Isaya 53 yi kendra adi 'ku Yesu laga a'dukuki yi torozi kaya kine, lepe 'do a 'dokoro yukuwe nikana itro ('do ku ɲera na kuliana itro). Mirikulo ani nyadru adi kido gbo'di a ɲutu laga a lake ɲera na kuliana katani. Gbandra, igbonaga kudo laga a ɲeraki kulia do nyobuloni mulunyadru inyadru na ɲun ina katayu. ɲeraki na kuliana tokorundra do kaɲo ku ɲun yu, 'bo

do nyobuloni nyola ku lepe ikoŋo yu. Lepe yoŋadru lite lolulo kaŋo ku ŋun ni druga yoŋundra mugu konu ki.

Woroni be ŋutu laga a lake iŋera na kulia na katani 'bo ruke naga adi kulie laga ma **ŋun** tazi adi: 'Busa na'bu nanyena a romoki i'diza na toro nonu na ina: Lepe a trengu ŋo Kanye. Lepe a nyari do, 'bo 'busa na'bu na lepena ku pitono lo lepelo a 'dokesi konuni. Maku ko indikini!

TEGELE 3

Nyadruna ina tumarate.

“Kwade yi adeni (akuru, atrimu, ayo kulie nani i metesi ku idiniki kata) do a rugo (tiki na ‘beri i’ delakindra na rugona ku toko na ‘beri) inyadru naga ma **ηun** nyadrini yina. **ηun** laga a nyadruna ‘bo ηutu lo saka inyadru katanilo lepe ilo saka ku **ηun** katani, ‘bo **ηun** ilo saka ku lepe katani itro 1 Yoane 4:16.

Do iromoki trimundra na nyadru na ‘**ηun** ina soso ilangu adidinyo? ‘Dibani ku lepe laga anyari do gbada de kpe, kudo aku denu nyadru na lepena, inade igbo’da ‘ba rezema konuni. Inga yole do iyinga mugu adinyo ku le’de ηutu a kpekindra do nyadru naga ku puso ina. Kudo adeni adi do a nyara, inade tikindra do saka ku rali. **ηun** anyari do ‘bo ‘do lepe nyadru kpekindra na do adi nye anyari do. Lepe ilo lungu yi gele gele i tamarate naga anagulu, nyoga nyoga ‘do a ηutuηutu kasi nye. Lepe nyadru kuyi lunu nye kaya kulita katani giri. Lepe nyadru kuyi uti ηero ikekendra kasi nye benaga mayi nyadri kekendra ku wori laga yi anyari koru ilona.

Do ηona ilo gbo ku tumarate naga mgba; naga a ηutu ηutu seku **ηun** ya? Yo’yu nonu naga adi do a karukonina ka’delo ani kpeza naga adi do ilo ilominye kasu diniki naga seku **ηun** ina ni.

Na kazu a gbo'da a karukoni ku kinazi rodri akayo naga mana ku trengi woro niyo naga seku **ɲun** ina na. Na woworo i kanisa mu sabitiki kilo, 'do itikindra na mugu ikondra na kitazi 'bazi 'bazi ikanisa katayu itro, 'bo ti derengi **ɲun** 'bayi i kide na tuzoru niyona katani. Na ayinga mugu kana 'ba le'deɲo. Tinade, Lepe lo gbo a ɲo laga a kayo laga mana yoyoloji mu tumalu ilo, 'do a ɲolo yo na a'dute kuwazenilo. Yi diniki kugele paratra. Le'deɲo 'bayi laga na nyadru itiga naga na tikindri mugu itokitakindra na lepe, 'do itonyolazu na lepe. Drili kata kaya teiliko katani naga akoloki a wowo naga **ɲun** ka'delo lo zuki tozodru ina. **ɲo** laga modo ga'yi kuba laga modo nyadri koru ilo ani romoki tozodru na nu piri de. Do ɲona a treɲi tumarate nonu naga seku **ɲun** ina gbada ya? Do nyanyari 'delakindra na lepe ku kulia na nyari lepe kine akayo na kapazi ku'de kilo ya? Do roromoki tazu beti na Paulona adi "Bo yi gbo ku tuzoru, yi woworo, yi gbo ku lepe katani" (Konesi 17:28).

ɲun anyari do, 'bo do puru a ka'desa ku lepeni lepe a gbeza do idiniki seku nye inade nyena gbo a ɲolo nyari lepe a rodru ilo: 'Do a ɲo lo nyari lepe konu tuzoru katani ilo. Lepe ilo kokoyota konu teili katani mu tumalu gele gele adi: "Do apure, na anyari do". Kido laga bita aku yi lepe itakindra na'do de, do roromoki sulukindra yiyinga na ilo rorode. 'do irugo ya?

Wori liyo le'de kazu a poki i tozozu na kodude na monye ti lutu miladru' benjito ti ɲutulu ti Amerika kilo kasiko i pure naga kutumaluna ni. Lepe alupodru

katayu ti akukundra mugu ajo i diniki ku i kekendra kasi ko. Lepe druga 'dumakindra mugu si'de druga gbi'diki imesa kutuni. n̄utulu kilo druga n̄i ki, druga pondra druga witozi, pondra druga witozi. Ti ko kilo i utu n̄ero i takindra na n̄un adi inga aboŋa ki'do. Inga mondri yude ku baŋe nan̄utru ki'do n̄un. Kuna a tutu n̄olo konu nalo na bilo pondra ikulia seku do. Yi iku diniki seku do abo, n̄un. Inga kido, n̄un Inga ki'do n̄un".

Tokotriana druga yeyenundra. n̄un druga pipilara ku 'belego na teili igbonaga le'de n̄utu 'bayi laga apondra i kekendra seku nye ilulun̄ade. n̄utu gele gele ayanyakindra mugu i kondra na kulia kanye lepe kwade, baŋe na tiki n̄un 'bayi.

Kita nonu lepena ka'bi ku 'du'dumara baŋe na n̄un ina kaŋo konuni. Kido 'bakana baŋe naga a maketa ku na sakaniki seku n̄un kugele inade kpeza adi kita nonu lepena a druma sa. 'Dumara 'dumara baŋe na takini n̄un adi do anyari lepe gbada. Ku kuliata ku'de kine na irosodru kaŋo, le'de ka'de laga lo i pitiki igbo'da bayi: n̄olo a n̄un ka'delo. Gbode! 'Bo kido 'bakana tumarate seku lepe, inade igbo'da konuni abo sa i sulukindra na tumarate n̄ani. Kazulun̄a nide monye liyo akaraki. 'Bo na gbo ku nyola ikpeza naga adi lepe arugo Yesu a kariteni lanye 'do'do ku kin̄azi musala akayo na tuwani lepena. 'Dia kodro monye liyo a wutu idiko, lepe a yaŋa ku nyola na tiga na tikini ru nikana ku n̄un nina kaŋo ibaŋe na sakani lepe zoru ikanina. Lepe bita sakaki a mugu. Ku kokoloro mugu iyenga ibaŋe na 'dutena ku

'buru na mugu ku naga modo kokorozi baṅe nonuna ikondra na ɲo laga 'ba logu kilona. Baṅelo a'doke laga ku gbore laga ki lo ɲiyu ku ɲun yu ilo, kuwade kuyi gbodi go iyakiza na lepe kuyi kondri inyo. Bo mete, baṅe naga a yakiya azona nyobulo teyite ibo. Baṅe naga seku ɲun ina zowundra rezema laga azaṅeta. 'Bo ku'de kilo ɲo tikindra yi kuliata naga kineṅadroo kine 'bo ku gbore laga ki.

Na ilo zuzuza do adi 'delaki kiṅa le'de gele imerete laga do kolokindri ɲun inyadru na do. Nyadru na lepe na tikindra do mugu na'bu, toliba, nyola 'do ku puso konu tuzoru katani giri. Sakakini ku rali 'bo 'delaki mugu beti aṅiro lo lepe. Gale kulia ku lepe kini kugbo lepe aṅa modo dedeni lepe ilangu.

1 Yoane 4:12 na kulia adi "kwade yi adeni, (a trimu ayo kulia ɲani imetesi ku i diniki) 'do arugo "(tiki na'beri idelakini na rugona, ku tokona beri) inyadru naga ma ɲun nyadrini yina."

Kwagi do ɲona aku yinga mugu kutumaluni adi do anyara, i baṅe ne'dena do 'bakana riṅi, 'bo do roromoki tazu adi indikini do apure a loro paratra. Do roromoki towudra na gbiyeri lolulo ku kunyaresi 'do ku rugo. Tane ku roro laga gboṅa adi "ɲun a nyari na koru. Na laga alonju'du lo koyita lo lepelo, Lepe 'do gbo ku pete lo'bu kuweni." Kudo lo itazu kulia ku ɲun ki 'do i kulie lo lepelo kini, ipiri naga do lelezi luṅuliyo kolu kilo kudo ilo yinga mugu adinyo, do roromoki towudra na luṅalo iyeṅundra soso. Malaika kilo yinga kulie lo ɲun

agbo'da wiwinyesi kaya kine ni.

Taki mugu 'bo'do dene adi do aloja gbiri ku nyadru na **ɲun** ina. Bibiliana kulia adi **ɲun** gbo ku gbetita nonu naga a geraki ku lepe ikeni katanina (Isaya 49:16). Nalo bonga lepe ki yu itazu naga adi, "Mete, do abo nude, kapo! ko ani puru ana'bu ya? Na lepe anyari ko koru. "Bo inga mete ɲazi kuwe kilo kuwe kenisi katani." Lepe a'delakindra do iyude iteyiyikindro na nye adi nye anyari do 'bo nye gbo ku puso idiniki se ku do.

Yole gbo'da naga ku tikindra na iyete ku **ɲun** yu 'do igbewundra na tumarate na dinikiniki a nuu seku lepe. Ibaɲe ne'dena do inyanyari tolidra na kitazi konu kine kaɲo ku baɲe naɲutru druga do ruguɲozi ka itikindra na **ɲun** iyete 'do ku naga adi do adeni lepe, kido ilo i pupudra na lepe ku 'bu'busi nanyena.

Gbodi ku rali 'bo nyare **ɲun**. Yoane 4:16-17 kulia adi: "**ɲun** laga nyadrana bo ɲutu lo saka ku lo yiniki inyadru katanilo ilo si'da (ku yiniki ku **ɲun** katani bo 'do **ɲun** ilo sida ku yiniki kulepe katani itro) Nyadrana a torumokindro mugu druga kpeza mugu kuyi: gbode mayi gbodini ku teili logo i luɲa lo ɲerani kuliana lu."

Dendra naga adi **ɲun** anyari dona tikindra do teili logo ku lepe katani 'do irugo na to'diri na lepena. 'Boriyesi kine giri i pondra konuni kunaga modo tikindri mugu inyara ku **ɲun** ni ina: Rugo naga drumana, tika na torona, toliba na teili, toruwe, tuzoru naga atozore ku 'dokesi ti lepe kilona ku nyola. Kinede ti yeɲundri

konuni ku naga modo ruko kindri mugu inyara ku **ɲun** ni ina na. Ibaɲesi rodri yi gbugbuledra kine kuliata de a ndundule druga yi yo'yu adi, ana'bu, nyadru kuna nyare nya **ɲun**. Laga na yendru adi a kayona kudo tiki mugu inyara ku **ɲun** ni. Na ani rugo adi do roromoki kpeza nyadru nonuna ku **ɲun** ni ti inga do aku tiki mugu inyara ku **ɲun**. Bibiliana kulia adi yi nyadru lepe, igbonaga lepe lo suluza nyadru na yi anze (1Yoane 4:19).

Na roromoki takindra do idiniki seku **ɲun**, 'bo do ikondra de adidinyo? Ku **ɲun** laga atakindra na idiniki seku nye, na ɲoniyo agbi'diki i si'de ki druga kulia adi **ɲun**, ɲolo inyo tinade? Gbode a'diri! Na kazu aku deni, kugbo na idiniki seku **ɲun** adidinyo ya ina, igbonaga inu baɲe de a'diri na aku deni adi **ɲun** anyari na gbada ya ina 'bo'do na aku kuru adi lepe nyadru na igbo'da awori lonye ku a ɲarune laga ku nye muluɲa ina.

Kwade 'dutu mokolo kaɲo 'bo suluki woro naludu. Tiki **ɲun** baɲe, 'bo lepe nyelo i tugulukindro do kiko lo idinikini do seku nye ilo. Na nyobulo modru trukokindro na do kikoli laga do roromokini dinikini seku **ɲun** kilo tro. Na ani nyadru do igboda ku moko lo kulia gele, mure, musala kuwa ku ku'de ni. Na nyadru kudo 'dolazini ku Yuka Nakiye na lepena ayu. **ɲun** nyadru do igbo'da ku lominye seku nye. Ti naga Bibiliana kulia adi, Lepe laga a'ba lolu.

TEGELE 4

Nyadru, 'delaki na teili ku Rugo.

"Nyenaga (Kuyi) ku Kristo katani taaro na ani gbo'da a kulia, 'bo kuyi aku taaro ani gbo'da a kulia 'do, 'bo rugo naga na kita ku nyadruna nyenaga a kulia. Galalia 5:6" Wozi nikana yakiza baṅe nikana galani gbo'da naga ku rugo. Yi adeni adi 'bakana rugo yi ani zuki tikindra na **ṅun** nyola (Mete Ebere 11:6), kuwade yi ragalakindra 'beri ikita ku teriṅi gbode mayi gbo'da ku rugo naga koru alangu. 'Bo rugona ina a na teili, 'bo do iriyozu lepe gele'du ku kiko lo gbo'diniki ku tumarate, diniki seku **ṅun** 'do ku yiṅa na kulie lo lepelu.

Lepe pondra ku kiko lo kpiye lo **ṅiyu** ku **ṅun** yulo kadelo. Mgbaana na ani romoki tugulukindro na do rugona, bo na roromoki tugulukindro do la'bikiya ti rugo kilo 'do i tikindra na do igbo'da ku mago kunye modo zukini kondri **ṅo** laga kata lo riyeni lepelu. Rugona ilo keni laga modo riyodri kaṅo yulo ku alo mamakundra ku **ṅun** yu ilo.

Kole raga'yu na mugu irumbi na rugona adi modo tonyolazi **ṅun**, 'bo suluki yakiza na inu baṅe de ku nu teriṅi de seku **ṅun** inyadru na lepe 'do imakundra na nyadru na lepena.

“Bo yi woro ku rugo (yi sisi’yo tuzoru nikana druga yi tizu gbiyeri likalo kunaga ma yi tikindri ‘beri kuba ku rugo nika naga mayi sobini tumarate nika naga kasi **ḡun** ina ku **ḡo** lokiye kilo ku rugo ku kure naga nakiyena: gbode) yi woro agbo’da ku **ḡo** lo mememeta ni” (2 Cor 5:7). Luḡa gele kuwe Kendra na kine wuresi de na druga trimundra adi **ḡun** ilo takindra na kuliata naga anonopele kuwe teilini. Na ilo modru woro naga ku rugo. I **ḡo** gele gele laga kuwe tuzoruni ilo na nyadru woro naga ku rugo. Ina dridriḡi na wuresi de kulia adi woro niyo naga ku rugona imoga mugu ku naga mana rugini igboda ku tumarate se ku **ḡun** ina na. Lirani ‘bo yole kine kulia de. Pine mugu kugbo do ilo yinga mugu adinyo ku tumarate nonu naga seku **ḡun** ina. **ḡutu** laga atrimu adi nye ani gboda gbogbonu ku **ḡun** ikonyeni lo ka’bi ku yoyo naga adi nye ilo woro ku rugo.

Yi a kena mgba ku **ḡun**. Ku kiko lo i’ile laga Yesu Kristo (2 Korinito 5:21). Kena nika naga mgbana a gbo’da togu mugu ku konesi na’bu naga yi akonu, kuwa naga yi i kokonu kineni, ‘bo ku **ḡo** laga ma Kristo kondrini ilo. **ḡutu** lo lujo mugu adi nye **ḡonanye** a manakindra ajo ‘do adi **ḡun** aku nyari nye ilo ani romoki woro i rugo kata.

Galatia 5:6 kulia adi rugona kita ku nyadru. **ḡutulu** rodri rambu adi wuresi kine kpeza naga adi kugbo se laga keke nyadru na ku’de **ḡutulu**, rugo nasena ikikitaki se ‘do se iririyo **ḡo** laga mase miyundri ku **ḡun** yu ilo. ‘Dibani ku **ḡun** nyanyari adi kuyi woroni ku nyadru,

igbogboda anago ikondra de tozo kuyi arukoki lepe inyadru na yi anze ki'do: Ilo kuliede pa'de'de: Yi ani romoki 'doga ku ɲo laga 'bayi kayani ilo. Na kazu a moru woro ku ɲutulu kilo kugele inyadru kata ku kinjazi rodri ku naga mana dendri adi lude a sare lo ɲun i lona 'bo kpe na lu ku liliyanjara 'do'do tozo ibaje naga mana ku makakindri mugu nyadru na ɲun na tiki kana na ina. Na gbo iyinga na mugu alo'bu, ti puso niyo na 'dokani ku'de ɲutulu ku nyadru naga na to'diri ina gbo i 'durodru ɲero. Kodro kudo laga adeni adi ɲun a nyari do gbada kedri kodro do igbo'da 'bakana kulia ku'de na babangu do iriyozu na ɲo laga modo yonjoni kilo. Lemi laga na ɲutu kilo yanjini riyozina, igbonaga ko mgbanajina aku ru tro naga adi ɲun anyari se, 'do nyadru 'doga na se ku ɲo laga mase yonjoni kilo, 'do iboriza na se ina.

Do iroromoki tazu adi "Na nyadru rugo na kunu kulia de, 'bo adidinyo? (Do gbo ku nyadru na ɲun ina konu katani, ɲo laga do kokonulo isulukindra na rugo na kulia ɲani kine ku lepe a kpekindra do de. Bibiliana takindra yi adi "yi nyadru igbonaga lepe lo nyadru yi a kayo ina" (1Yoane 4:19). Kedri kodro igboda a nago konuni kugbo naga do aku taki adi ɲolo a lepe lo nyadru do a kayona ni.

Ilo kulie de ilo konu katani, konu teili ni. Lu yude! ɲun anyari do! Do alo zazaɲainiki! Do alo zaza ɲaniki! alo'bu lobu! Do alotore! Do gbo ku gbore laga ki! Do nyobulo tozoyi! ɲun anyari do! ɲutu le'de 'bayi ika kini lo inyadru do benaga ma ɲun nyadri dona tro. Do

iroromoki tolirakindra na rugo nonuna 'do ikondra konu tuzoru katani beti naga ma **ɲun** nyadrinina kugbo naga, do ilo yoyoluzu iki na nyadru na **ɲun** ina konu teili katani.

Do ani iga'yu le'de ɲutu, 'bo ɲolo a **ɲun** ka'delo,'bo lepe nyelo i'delakindra ku'de kilo ɲutulu konu tuzoru katani. To'dirina naga adi kedri kodro ku ku'de ɲutulu 'baya ɲolo ado seku **ɲun** ka'delo, do kodro igbogboda alo'bu. **ɲun** lo igbo'da awori lolu laga alo'bu koru. Lepe igbo'da a asomu lolu kugbo do laga ka'delo.

Lepe lo igbo'da a ɲote kuwa a monye laga modo yononilo. Lepe lo gbo a ɲo giri lo nyari do kilo. Ku liliyana i pipiza na **ɲun** ikonakindra na do kuliata kine: Maku lepe konu tuzoru Katani. Pine lepe itozodru na do konu tuzoruni giri ku lepe lepe (Efeso 3:16, 19).

ɲun nyanyari do, 'do lepe nyadru tikindra na do ɲo laga modo yononi kilo ku ɲo giri laga ma teili lolulo pipironi kilo. Lepe i titikindra do ɲolo nyari do kilo ku kiko lanye, 'do ibaje naga ma lepe tuzukindri ina katani. **ɲun** atakindra Abrahamama adi nye i'bo'bori lepe 'do i 'delakindra na lepe i gbo'da a'boriye i ɲutu ku'de kiloni itro. Ilode aɲo laga **ɲun** nyadru konakindra na dolo: 'Bo nyadru rukeru ɲo ɲani! Laku rugo nonuna 'do ruke sareta ti **ɲun** kilo, igbonaga ko a kolunja ina!!!

Rugona seku konesi ti mugu kine.

Efeso 2:8 kulia adi "'Bo 'busa na'bu na **ɲun** (naga ma lepe yatani kuyi ina) ina nyena ritundro ta". Do ɲona

atrimu naga adi do aku konu le'deño i riteni nado na ya? Wozi nikana kazu a Katoronya inaga ma Yesu ritundri yi ina, 'bo 'doke lo lepe lo ritundrolo agbo'da tiki yi ku konesi na'bu naga yi akonu kineni kugbo ñona ku tobulo nika na konani le'deño laga lo kpekpele deni. Kunude kondra 'beri de ku lemi lo kulia gele'du: **ñun** anyari yi koru nyena tikindri lepe yi ñiro lonye lo yuñe gelelo adi ñutu gele gele lo rugo lepe lo ka'bi ku karaki, 'bo ma gbo'da ku ru naga ani lengana (mete Yoane 3:16).

'Busa na'buna roromoki nyonyoko adi ina nyadru naga ma **ñun** tikindri mugu 'ba ri'diki iyakiza na tobulo nanyena konu tuzoru katani itikindra nado ño laga modo yonñoni kilo. Beti naga ma **ñun** ku 'busa na'bu nanyena tikindri do rugo naga do ririteni ina, lepe 'do ku lemi lo nyadru nanyena, tikindra rugo naga modo rugini ño ku'de laga modo miyundri ku laga modo yoyonñoni kilo. Do zuzuki gbo'da ku kure naga adi ñutulu laga do a nyari kilo kodro ti ruke Kristo, 'bo to'dirina naga adi do ani romoki tikindra le'de ñutu inyadru na **ñun** tro. Do roromoki magu 'do ipiza na **ñun** ikita, 'bo do ani romoki tikindra na le'deño ikondra na mugu ku konesi konu lepe kine.

Konesi ti ina mugu de kine mu luña tikindra yi yinga 'beri nyobulo, igbonaga yi kilo zuzura ikondra na ño laga kodro **ñun** lo kondra kilona. Yi kilo i kita 'bo ruke naga ana'bu bayi. Bibiliana kulia adi **ñun** lo papagu yi, lepe lo babangu petesi kaya kine 'do itiga na yi tozo kuyi a zuzumu toyongu na beri ikeni lo lepe lo teriñilo

katani (1Petero 5:5).

Kodro ku rugo naga ma lepe tiki do adi modo riritenina naga a romoki ajo iritundro na do konu torozi katani giri, ina rugo nagele inade ina konu katani itikindra na do ŋo ku'de laga modo yonjoni kilo konu tuzoru katani giri. Kudo gbo ku muko na nyadru na **ŋun** ina konu tuzori katani, do roromoki yendru mugu ku lepe. Do roromoki woro ku rugo agbo'da ku ŋo lo memetani. Do idedeni konu teilini adi **ŋun** alo to'diri itorumbo na sareta Kanye kilo.

Beti na wuroni i bibilia naga "Amplified" ina katanina, rugona ina "togu nonu na mugu (tonjutula nonuna gbu) ku **ŋun** imugu irugo naga 'ba yoyongu na rukoloni teriŋi na lepena, tobodo 'do ku bu'busi na lepena." (kolosai 1:4). Be naga modo rukundri **ŋun** inyadru na do ina, do izuzuki kondra de. Rugo nonuna ilulubo a nagulu kugbo tumarate nasu naga seku **ŋun** na naga ina 'du'durodru. Do imemedra **ŋun** ikondra na ŋo laga drudrumala konu katani 'do ku kiko laga konu katalo, 'do konuni ku do lepe 'bo kinede i sulukindra kondra na'beri inaga modo gbo'di ku kpiye lo kpeza nyadru na lepenalo. **ŋun** anyari do! Ku babayi ku kulia ŋani kine.

TEGELE 5

Lake Naga i kuze katana.

“kuze’bayi inyadru katani (Luṅuli ‘bayi) ‘bo nyadru naga (a golo) naga na to’ diri). Nyadruna rikodru kuzena kaṅo kaya kakazini ku ṅo giri laga lo totokuzendru kilo itro! Igbonaga kuzena zondra yoyolozu na rope na toro, ‘bo kwade nyadruna “ani gbo’da soso ku ṅutu laga a kuzenilo katani” 1 Yoane 4:18.

Yi roromoki yenga iberi naga na woroniki ana’bu irugo katani, iyendru na ‘beri ku teili lo rali adi ṅun a nyari yi. Druga wuleṅa gele mirikulo sunyundro le’deṅo i moro kuyi.

Kuliata ka’de ka’de na kondra ‘beri kaya tuzoru katani kine - kulu ṅo loro lo kondra ‘beri kayani kilo - roromoki modru rugo nikana nape ṅani ‘bayi! ṅutulu ku’de kilo ‘bakana togolesi irugo adi ṅun anyari se, tozo ibaje naga kulia kine a’bo karaṅa i tikindra na ko imedra naga adi puru beti ṅun aku nyari sena. Druga laga mirikulo pondra ku tokuzendru ‘do isekizo na do i tokorundra na do kaṅo i ṅo laga kodro lo i lolo dolo katani- inade nyadru na ṅun ina. Lepe ikulia adi “Ana’bu, ‘bo kinede gbo adinyo? “Na kodro rambu adi ṅun anyari do. ‘Bo, kuliata naro naro kine de kondra beri de konuni gbandra? Do benye a konu le’deṅo laga a loro. A’ diri ṅun a konaki do ku tumalia nanyena”.

Gbo pa'de'de ibanjesi ti modruzi ku ti wowonyesi laga lopuru'bakana nyonyoke ku tonjululupa laga lo i tikindra yeno na 'beri ku **ɲun** ina 'bakara kaɲo ina. **ɲun** agbo'da mu luɲa kondra kulia Kanye kine beti naga mayi yo'yini inani: kuba adidinyo kuwa nanuni. Lepe gbo ku pete laga arodru likanalo pazo kaɲo. Lepe nyadru towudra na yi ilangu na nyadru na lepe na towusani kuliata ku'de naga mayi rosodri katani kinena.

Lepe mu luɲa, Yakiza kuliata nago kine temizundri yi nyona gbode mayi yendri 'beri kunye 'busa. Ibanjesi beti kinede kine katani, yi ani romoki kurundro inyo lo kondra mugu 'do itikindra nayi i'do'oro ibiribiri na yoloni adi **ɲun** aku nyari yi tro. Bibiliana kulia adi ka'bi yi ku ruruku le'deɲo i tokodra na yi inyadru na **ɲun** na riye ku Kristo Yesu katanina ni (Roma 8: 35-39). **ɲo** laga alo'bu kuru yi kokonu ibanje naga kulia ku'de amomorani yi ilo ɲona laiza naga ku roro gbona adi "**ɲun** na adeni adi do anyari na, 'bo na a rugo adi kinede giri kondra 'beri itikindra na na 'bu'busi".

Banjesi ku'de kine **ɲun** ani ritundro yi wule tozo ibanje naga mayi yozi adi ritena a laɲadru azo ina. Do ayo Lazaro? Lepe amoka ku miye 'bo Yesu amonu tozo lepe atuwa anze ma buloni lepe ku utu ilogu na Lazaro ku kata nasiko na 'bana. Marata atakindra Yesu adi lepe a'dutoro sa,'bo laga lepe adeni soso ɲolo konu nyelo. Lepe ani kondra kita nanyena ku petesi naga kaya, 'bo lepe ani i'gboda abo sa kuyi. Kudo ilo gbo ku kuliata nago konu tuzoru katani, tokope tokopu rugo nonuna.

Ku kokolu kuzena ku bayina ikokoladru na nyadru na **ɲun** ina konuni kaɲo.

Gele na Yoane 4:18 ina aberi naga a riɲi riɲi koru: “Rugo naga sosona droɲodru kuzena kaɲo.” Na gbo i yo’yu kina lo i magu kuwe teilini iki na ina wure de, kina na ilo imodru rambu na kulia ɲani, luɲa gele na druga ku kukuru kulia ɲani: Rugo naga sosona droɲodru kuzena kaɲo, ‘bo **ɲun** laga a nu nyadru naga soso nude. ‘Bo kudo a deni ‘bu’busi na nyadru naga soso nude konuni gbada, do aka kolundro kuzena imuluzu na do ni. ‘Dibani kudo iyiyinga mugu imuluyi ku kuzena de kpe, do i ututu ɲero seku **ɲun** igbonaga do adeni adi lepe ilo seku do muluɲa ina.

Kuzene na zeletana igbo’da nyobuloni. Kugbo do laga adeni adi **ɲun** a nyari do. Do gbo ku kuwe gboɲa imodru na loloɲo ku luluɲo igbonaga do adeni adi nyadru na **ɲun** na makeni yi kanyenina agboda moga mugu ku konesi konu kine ni. Do ani izeleta tro kugbo do ilo togu mugu ku **ɲun**. Kiko gele’du lo i tikindra do i zeletalo kugbo do ilo togu mugu a mugu. Kuliata kine ani ikondra beri beti naga modo pedrini ina tro, ‘bo ko ilolopugo ‘beri ana’bu konuni kudo laga ilo ‘delakindra mete lolulo ku **ɲun** ki. Kudo adeni adi **ɲun** anyari do, do ani ikuze zeleta, payile, yoɲo, kulia naga a rosodru, kulia ti ɲero, kuba le’deɲo laga ka’deni.

Nyadru na **ɲun** ina a drumasa imugo na ɲo kilo giri. Do rambu adi **ɲun** logele lo ritundro do, ‘do lo ‘delakindra do a ɲutu laga a laka ilo i kokoloki do iyinga na mugu beti ɲutu laga atika ya? Lepe ikokoloki do’ba kaloke

ya? Satani laga a miriku lo yukala kaya kine. Lepe a kolani 'do a'bureni, 'bo laga Yesu nyadru kuyi gbo'di ku ru 'do ku lominye. (Yoane 10:10).

Ibibilia naga "Amplified" ina wuresi naga mayi zuzumbi kinede tazu adi. "Kuze 'bayi inyadru katani (luṅuli 'bayi)'bo anyadru naga agolo ti ina i zonya mero Kanye kilo. Ku **ḡun** kokondra de, yi ikokonu de 'do. Uti ḡero ku zonya na rugona. Abeti **ḡun** a nyari do. 'Bo ku **ḡun** laga alolu, ḡutulo a ḡa lo itokuzendru do?

TEGELE 6

Nyadruna Yeṅadru su kaṅo yu.

“Kwade Kristo atakindra yi ina kukuzu de (Sare, lokukuwe, tolidra) adi ṅutu laga lo nyadru **ṅun** ilo ti lepe nyare nya luṅase (karukonilo) itro.” 1 Yoane 4:21.

Do a ṅiro lo **ṅun** laga ka’desa. Lepe takindra do kinede i nyonyoko na kukuzu 7:6. Kudo lo i sulukindra kondra beti ṅiro lo lepe laga ka’desalo, inade isusulukindra towudra na kana. Do ilupodru isu katayu ku ṅuṅumi kido ilo iyolodru naga adi, na a nyara. Kuliata kine giri ana’bu kuwe tuzoruni. Na roromoki ‘boriza na ṅutulu ku’de ku nyadru naga na ṅiyu ku **ṅun** yu naga mana yingi mugu inade. Kondri ṅona nyola mu pirito na worozini do kine, ‘bo nyola nonuna i’bo’bori ku’de ṅutulu. Sauma 100:2 kulia adi kuyi “teminine Matalo ku nyola!”

Kugbo yi laga a sulukindra dendra adi yi ka’desa i pete lo **ṅun** lo katani druga yi sulukindra kondra beti naga adi lepe a nyari yi ina, yi roromoki zoundra ka na ku Yesuni. Nyadruna iririyara wuleṅa gele. Nyadruna **ṅun** na iwokoro konu katanina igbo’da go ka’bi ku penga ku’de ṅutulu. Nyadru na lepe na gbo’da konu katanina, ilalaku do kaṅo i, kuze katani, ‘bo ‘do do ani igbo’da ku kuze iriyodru na nyadruna i ku’de kilo ṅutulu yu ni. Do ani igbo’da ku kuze ku payilena, kuba

ku wowonyena. Nyadru na **ηun** ina imedra yon̄esi ti ηutulu kine drugu modru torumokindro na ko.

ηun nyadru kudo ruke ru ku lepe lo kulia adi nye ikokondra kuliata naga a drudrumala ku kiko laga konu katalo igbonaga Yesu a wutu ku lepe yu. Do aru a'diri naga adi **ηun** iyayaki do ya? **ηun** ititiki do ηolo tikindra do irugo na nye ilo. Do ani igbo'da ku kuze ilupodru kaηo yu ni.

Na nyobulo 'dolakindra kipikindro na do kugbo ηona na a lira i "dongole lo rugo", yude ikondra na ηo laga lo totokuzendru, lu ku puru beti **ηun** tazu adi "Poo weni, Joyce, Poo. Na ikokondra ηo laga drudrumala ku kiko laga konu katalo. Poo." Drugu na a labara i kide ηanina katayu, 'bo **ηun** aku kolokina luηa gele tro.

Do adeni gbandra naga na ani kuze lupodru naga kaηoyu ina 'do ku kuze na zeleta naya? Igbonaga na adeni adi **ηun** anyari na. Lepe anyari na, 'do adeni adi na anyari nye, 'bo 'do ku kiko lo 'busa na'bu na lepena na atikindra tuzoru niyona ku lepeni. Kudo laga a kondra de, drugu do anyari **ηun**, do adeni adi lepe anyari do, gbode le'deηo 'bayi laga do aka kega tigani.

Kugbo kure nonu naga mgbana ana lokoni ku'de ηutulu, **ηun** ilolo do i logu na ko. Ani gbo'da naga adi kido gbodini ku tobulo ki'do deni, Ka'delo ηona tikindra nonu na mugu ku **ηun** ni, 'bo lepe lo ikondra ku'de kilo ηo. Ibaηe ne'dena do iyinga mugu adi 'doketa kolu kilo aηo laga kilon̄adruo, 'bo ibaηesi

ku'de kine ŋo lo puru iloŋadroolo gbo ku teriŋi naga druma kanye katani.

Ku sasaka a gura kudo ilo ragalakindra mugu igalakindra na mugu ŋo laga lo logu do. Taki **ŋun** ŋolo nyari dolo pa'de'deŋa 'do wuleŋa, druga to'dure rugo nonuna modo ŋarakindri ku'de kilo ŋutu 'busa. ŋolo konaki do lede ŋutulo, **ŋun** i kokonaki do de 'do. Kudo ilo yoŋo le'deŋo gbo'di ku yole lo konani le'deŋo agbo'da ku momo'yu ni. Bena lupondri do kaŋo ku ku'de kilo ŋutulu yu ina, **ŋun** makadru nye beti nyumuti lo utuki momondri 'dita na nyomo laga modo miyundri konu tuzoru lepe katani kilo.

ŋutu gele gele nyanyari gbo'da akorine,'bo nyadru kuyi dene de tokorine naga mgbana a inyo. Na nyadru nyonyogu adi ina tobulo naga do yakizi tobulo na **ŋun** ina i torumbi na yoŋesi gele gele na poondra konu koŋoni kine. Nyadru na **ŋun** ina itikindra do tobulo naga do 'delakindri yoŋesi ti kude kilo ŋutu a kayo. Do rambu adi **ŋun** anyari do iromoki itikindra na do i lupodru kaŋo yu ku nyadru, 'dibani i ŋutulu laga ti azakaza kilo: kawiwinya, ku laga 'ba iyete kilo yu itro ya?

Do ani iri'diki inyadru na ŋutu laga anyari dolo. 'Bo nyadru kuyi maku teriŋi na **ŋun** ina itikindra na yi inyadru na ŋutulu laga 'ba nyadru kilo. Nyadru na **ŋun** na 'bukozu kaya katanina nyena ikondra de igbonaga lepe ani gbo'da a nyadru naga na tolira ku kukuzukini. Yi atiki kana 'bo 'do yi roromoki tikindra

kana. Nyadruna ani tiyangu 'bo ani pazu le'de ntu. Roromoki 'dumadru kinjazi mukana, romoki 'dumadru kinjazi meriya mure konye mukana, 'bo bele gbo de.

Yesu a'dumara banena n̄oruda imondru na do ti lepe ilo i utu n̄ero inyadru na do ya? Nyadruna gbo ku teili lo mada, ku teili lo'bu, 'do ku toyoŋo na 'beri. Lepe ani gazu kulia Kanye lepe, ani ..... druga ani n̄oma wule. Kilo de a kuliesi laga ma Yesu 'buku kaŋo kayani ku kiko lo nyadru na lepenalo, 'do yi romoki pondra kugele ikondra na kulia nagele kinede i n̄utulu laga ku 'belen̄o na teili, laga aliki, laga gbo ku mago na metani n̄un ikita i ina kade katani kilo.

n̄un anyari do, 'do lepe anyari n̄utulu giri laga adiŋoro kolu kilo itro. Lepe anyari ko, kalopuko kuwa bayi, 'Bo lepe nyadru yakiza na do aloro lo 'bukozini nyadru nanyena kaŋo yu.

Ku kukuze lupodru naga kaŋoyuna. Nyadru na n̄un na ina lakundra do kaŋo ikuze ku in̄eraki na kuliana katani, 'bo lepe atikindra do tobulo na nyadru. 'Delaki teili iteriryadru na nyadru na n̄un ina idridriŋi katani. Do roromoki sulukindra pa'de'deŋa ku gbo'da naga ku towori ku n̄utu kilo. "Dumara gbo'da naga ku towori ina a kita nonu 'do gbo'dini a 'boriye ku n̄utulu kiloni mu piritu na wutini do kine.

Gbo'da naga pa'de'de irukundro na komona a kiko gele lo kpeza nyadru, alanguna in̄utu laga 'ba n̄utu kuba laga abatakindra 'beri kilo. Makumaku n̄utulu

inyosu kasi do. Kolukolu n̄tulu imi'ya na do. Rome roma ku n̄tu kilo ku n̄n̄jumi. Rome ku n̄tu kilo ku gedyo kuba zuzuki.

Tikitiki loke laga ku konesi beti 'dokodru na n̄tu laga lu utu ikita ti "motoka" na lepena nu ipiri na kukunalo. Yengi yenga kaṅoyu ilogu na kakita laga inga aloluduko kasiko ipiri na kitana kata yu kilo 'do imedra ṅona do roromoki logu ko i diniki ku gbiyeri lo sakaniki kezi katalo. ṅun gbo ku le'deṅo laga kudo koneko. ṅo ṅanilo ani igbo'da a ṅo laga a druma kugbo alo pupuruni, 'bo a ṅo laga a druma ku lepeni. n̄tulu kilo a kulia drumala ku ṅun ni!

n̄tulu kata laga do ka'delo laga keke logu na ko ku kulie lo ṅun ilo. Pine ṅun ikpekindra na do kikoli laga do yengi kasiko yu ku nyadru na lepena, 'bo lepe itotogo do.

TEGELE 7

Nyadru na **ɲun** ina itotowusu do.

“Nyadruna nye inade, agbo’da adi yi lepe anyadru **ɲun** ni, ‘bo lepe anyadru yi asunyundro ɲiro lonyelo igboda a ‘i’ile lo kukunani kulia ti torozi kaya kine 1 Yoane 4:10.

ɲun anyari yi, ‘bo na aku yo ɲona wozi nikana ayimoni nyadru naga ma lepe nyadrini yi ina. **ɲun** akpekindra na inaga mana gazini kulia i ilo togole de kinina, adi a’diri kodro mayi dedeni anagulu kaya katani adi lepe anyari yi gbada ya ina, kedri kodro konesi kaya kine igbogbo’da ku tuka’de ku naga mayi kokondri mu banesi kine.

Yoloro mada ku magu ikina nyadru na **ɲun** naga konuni na. Inude nyena itowudra do. Ku le’denjo kata konu katani laga do lepe ku mugu a’biye, “dendra nonu naga adi do adeni” **ɲun** anyari do kido ilo monдру **ɲun** ikita konu katani ina ilologu do konu worozini ku lominye. ‘Bo kudo ɲo nonu saka ku ‘belejo na teili ku kulia ti torozi konu kine do ani iwudra tro. Rame adi **ɲun** kita ku kiko lo rugo, ‘bo rugo naga mgbana tikindra yi ilubo ipiri na **ɲun** naga a yuketana katayu. (Ebere 4). Na aliri naga adi ɲutulu rodri lo kendra ina buku de kilo ani gbo’da ku towori na’bu ku’beri. Ko ɲonase a’biye ku ‘beri ‘bo’do ibanje ne’dena ko roromoki ɲmoza ‘beri

a 'beri. Ku do a gele lo kakena kuwe laga ilo bibirito ku mugulo, na nyadru teyiyikindro do adi do roromoki n̄moza na n̄o loro laga modo konu kilo, 'bo ka'bido ku n̄moṅmo mugu a mugu. Yesu a tuwa azo konu pirini ku lemi lo nyadru na lepena, 'bo n̄o lotri laga do zuzuki kondra ilo n̄ona makundra na 'doke lo lepe laga ku gbore laga ki ilo.

Bibiliana kulia adi, "Benaga ma lepe yo'yini kanye teili katayuna, lepe 'do gbo de." (Guma 23:7). Kudo laga ilo tu n̄ero iyinga na mugu a loro ado amugu mu baṅesi kine, ipazu na mugu 'ba trimundra naga adi do a ka'desa ina, do ani ikondra beti naga kodro modo yo'yi ikondra ina. Kinede giri gbode igbonaga do aku yiloro konu teili yu terin̄i ku to'diri na towudra tuzoru nika ku naga adi n̄jun anyari do ilangu naga modo dendrina ina.

n̄jun nyadru kudo 'dumara baṅe kasi nye luṅa gele gele. Nude nyena i towudra do. Kudo aku 'de laki n̄jun a kayo, do ilo delakindra lepe ipiri naga lepe igbo'da nyobulo ikonakindra nado n̄o laga lepe nyadru kondra kilo. Ina baṅe nonu naga modo yakizi seku n̄jun, i merete, do nyadrini lepe ku lo rukokindri do mugu inyara ku lepele, nyelo i tikindra do igbo'da a rin̄i, ku kwe logo kido a golo i rugo katani.

n̄jutulu rodri kilo gbugbuledra 'beri ' bakana 'delaki na baṅe na 'dukoni tumarate naga anago kasi n̄jun. Ko kodro nyanyari gbo'da ku tumarate na'bu kasi lepe,'bo ko aku tomu 'beri i to'durundro na gbiyeriki lo'bu laga

beti gazu na kulie lo **ɲun** ku magu. ‘Dibani konakindra na ku’gde ɲutulu ku’deɲo ina nyadru toma na ‘beri, ‘bo kona naga dena ti yeɲundri a gbiyeri.

Nyadru na **ɲun** ina itotowusu do. Be na yingi do nyadru na lepena, druga do yoyo igboda go ku kulia ɲani mu luɲa ina do imomorani kure nonuna i wudra na mugu. Do inyanyadru gbo’da beti lu ɲutu laga lo nyadru dolo (Yesu). Dendra ku to’durundro na gbiyeri lo **ɲun** ilo kaya tuzoru katani na ti gbo’dini a ɲo laga akayo kaya petesi katani. Paulo akulia adi, ɲo laga manye pipironilo ina dena na Kristo ku teriɲi na toniyeni lepena itro (Filipo 3:10). Inga mete, Paulo adi nyadru kunye pipironi pipiro.

‘Dumara tumarate nasu naga seku **ɲun** ina a kulia drumala. Do roroki gbo’da nyona nyona seku **ɲun** beti naga modo nyadrinina: Inade imoga mugu ku baɲe naga do anyari tikindra i konani na kine kuliade ina.

Bibiliana kulia adi yi a lo’diya ti **ɲun** ‘do adi lepe ilo ma’yu mugu ku kana kaya kutuzi ni (2 korinito 5:20). Inu wure de mu luɲa belengu na iteili druga tikindra na iyulundro adi derengi a kulia drumala ikepodru na ‘dole lo Yuka na **ɲun** ina ti lepe ina ikita kaya katani, itowundra nayi ku i zubu na yi igbo’da a toro’bo ti lepe. Nyadru na **ɲun** ina a’buke kaɲo kaya teiliko katani ku Yuka Nakiyena (Roma 5:5). Makara lepe, nyolani ku nye, bo ti lepe wusewu do!

Maguna Ritena

ɲun anyari do, 'bo 'do nyadru gbo'da ku tumarate seku do. Kudo inga aku ru Yesu Kristo a kariteni lolu, do roromoki kondra de tinaɲade. 'Bo ɲaki lepe teili lolulo 'du druga make ina magu de..

"Monye, na adeni adi na a konakindra do toro. Motri pitokina! Lalanena alokiye. Na a sara iyendru na Yesu laga a ɲiro lolulo. Na a rugo adi lepe atuwa ku lemi liyo – Lepe a 'dokoro toro niyona Kanye ki ibanɛ na tuwani lepe i kalope kiyuna. Na a ru naga adi lepe a tonɲiye idridriɲi na ɲutu laga a tatuwa kilona. Na alakakindra ru niyona ku Yesuni tinaɲade.

Iyete, Monye, ku 'doke lolu lo pitono kulo ru na paratra paratralo. Kapo! loke na mana saka a lolu. I kari ti Yesu, Gbode".

Benaga do amagini ɲiyu konu teili katayu ina, ɲun a rukundro do, a toke'ya do, 'do alakundra do i drodrora naga na tatuza yukana kaɲo ina. 'Dumara banɛ ikendra ku iga yu na kata na kine wuresi naga weka kinede 'do pine ɲun i kulia ku do kido ilo i wutu seku lepe iworo na rugona konu tuzoru naludu na katani.

Yoane 3:16

Ikorinito 15:3-4

Efeso 1:4

Efeso 2:8-9

1 Yoane 1:9

1 Yoane 4:14-15

1 Yoane 5:1

1 Yoane 5:12-13

Magini druga pine lepe ilogu na do irumbi na kanisa na'bu naga na lira ku kulia ti Bibilia kinena, gbode modo romokini 'dudro i tumarate nonu naga seku Kristo ina. ¶un ilo seku do muluṅa. Lepe i'doladru do i luṅa gele ibanṅe gele 'do ikpekindra na do gbiyeri lo sakaniki iru naga mgbā ina katani laga nye ititiki 'do lo.

KULIA NAGA I KI NA KAWURE NA KINE

JOYCE MEYER a gele na katogolo ti bibilia laga a dena koru ika kini kilona. DHI Lepe a wuru bukulo alangu 100 naga na tonjizu yukala ti n̄tulu, beti ku: Confident woman, 1 Dare You, ku bukulo naga ka'de ka'de na logu lonutu iyoyolozu na kuliata, Lepe sulukindra ku likikirito ibuku na lepe na luṅu a "THE PENNY" ina ku ku'de rodri itro. Lepe a tolupundro roroto laga a dume a togoletu alifu alifu 'do ku koduzozi naga na memeta itro. Petesi ti JOYCE MEYER naga ti Radio ku "Television" na luṅu "Enjoy Everyday Life" Kine i layiya ikuzo kini giri, 'bo 'do lepe woworo izuro kini giri itogolodru na n̄tulu. JOYCE Seku, Lale lonye laga Dave, gbo ku n̄azi im̄ani laga a guguli 'bo 'ba lasikolo lu "St Lois, Missouri."

**TO CONTACT THE AUTHOR,
PLEASE WRITE:**

Joyce Meyer Ministries
P.O. Box 655
Fenton, MO 63026
USA
(636) 349-0303
www.joycemeyer.org

Joyce Meyer Ministries-Canada
P.O. Box 7700
Vancouver, BC V6B 4E2
Canada
(800) 868-1002

Joyce Meyer Ministries-Australia
Locked Bag 77
Mansfield Delivery Centre
Queensland 4122
Australia
(07) 3349 1200

Joyce Meyer Ministries-England
P.O. Box 1549
Windsor SL 4 1GT
United Kingdom
01753 831102

Joyce Meyer Ministries-South Africa
P.O. Box 5
Cape Town 8000
South Africa
(27) 21-701-1056

OTHER BOOKS BY JOYCE MEYER

100 Ways to Simplify Your Life
21 Ways to Finding Peace and Happiness
Any Minute
Approval Addiction
The Battle Belongs to the Lord
Battlefield of the Mind *
Battlefield of the Mind Devotional
Be Anxious for Nothing *
Be Healed in Jesus' Name
Beauty for Ashes (revised edition)
Being the Person God Made You to Be
Celebration of Simplicity
Change Your Words, Change Your Life
The Confident Woman Devotional
Do It Afraid!
Do Yourself a Favor ... Forgive
Don't Dread
Eat the Cookie ... Buy the Shoes
Eight Ways to Keep the Devil Under Your Feet
Ending Your Day Right
Enjoying Where You Are on the Way to
Where You Are Going
The Everyday Life Bible
Expect a Move of God in Your Life ... Suddenly!
Filled with the Spirit
"Good Morning, This Is God!"

Healing the Brokenhearted
Hearing from God Each Morning
How to Hear from God *
How to Succeed at Being Yourself
If Not for the Grace of God *
In Pursuit of Peace
Jesus-Name Above All Names
The Joy of Believing Prayer
Knowing God Intimately
A Leader in the Making
Life in the Word Devotional
Living Beyond Your Feelings
Look Great, Feel Great
Love Out Loud Devotional
Making Marriage Work (previously published
as Help Me-I'm Married!)
Managing Your Emotions
Me and My Big Mouth! *
The Most Important Decision You Will Ever Make
Never Lose Heart
Peace
The Penny
The Power of Forgiveness
The Power of Determination
The Power of Being Positive
The Power of Simple Prayer
Power Thoughts
Prepare to Prosper
Reduce Me to Love
The Root of Rejection
The Secret Power of Speaking God's Word

The Secret to True Happiness
The Secrets of Spiritual Power
Secrets to Exceptional Living
Seven Things That Steal Your Joy
Start Your New Life Today
Starting Your Day Right
Straight Talk Omnibus
Teenagers Are People Too!
Tell Them I Love Them
Weary Warriors, Fainting Saints
When, God, When?
Why, God, Why?
Woman to Woman
The Word, the Name, the Blood

JOYCE MEYER SPANISH TITLES

Come la Galleta ... Compra las Zapatas
(Eat the Cookie ... Buy the Shoes)
El Campo de Batalla de la Mente
(Battlefield of the Mind)
La Revoluci6n de Amor (The Love Revolution)
Las Siete Casas Que Te Roban el Gazo
(Seven Things That Steal Your Joy)
Pensamientos de Poder (Power Thoughts)

BOOKS BY DAVE MEYER

Life Lines

Galú 'dóke lo Ɔjun laga konunilo nyadru naga ba ridiki.

'Bazi 'bazi na terigi na Ɔjun ina ku nyadru na lepena ina kata anonu – tinade. 'Bo do agbo'da a gele na mongoyo kilo ni. Ɔjun anyari do beti Ɔjona do laga a Ɔjutu gele ikuzo kini. Kulia nago kine naga adi wozi na Ɔjutulu kilona, do ani i romoki kurundro nyadru Ɔjani. ... Kwagi kudo adeni lepe ku kuwe, do ani romoki yinga ku teili. Tinade do roromoki. Kulie laga a rinjirinji lo riye i ina buku de katani ilo ikpekpekido.

- Trimundra na nyadrúna Ɔjun naga konu katanina.
- Itoliriza na bayi kuba Ɔjona do alo'bu kóru ku Ɔjun ni.
- Kuba do itritrimba mugu adinyo i nyadru na lepe naga azanjeta naga na kpeki do na.
- Do roromoki rumbi Ɔjun dibani ibañesi nago naga konu tuzoru katani kine.
- Nyadru na Ɔjun ina i towudra do anu'u.

Be naga ma lepe Ɔjadrini kulia naga Kanye katayu kine do ku kpiyesi naga na towudra tuzoru na lepena Joyce Meyer ina zakindra do kulia na wuwuro kine ku kuliesi ku'de ti tobodo naga romoki Ɔja'adru Kpi'dire (Derisa) na i nyadru na Ɔjun ina katayu.... 'Do ikolundro na parara nanyena i molundro konu kini, a mugu!

JOYCE MEYER
MINISTRIES